

Matti Aho
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

18.12.2018

Matkakohde ja -aika: Wien, Itävalta, 28.–29.11.2018
Kokouksen aihe: EFSA:n Advisory Forum'in 70. kokous
Osallistujat Evirasta: Matti Aho

YHTEENVETO

Neuvoa-antavan foorumin (AF) 70. kokous pidettiin tämänhetkisen EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion pääkaupungissa Wienissä. Kokouksen tärkeimmät keskustelut käytiin EFSA:n hallintokomitean antamista suosituksista liittyen EFSA:n ulkoiseen arviointiin, datanhallinnasta ja EU:n seuraavan tutkimus- ja innovaatio-rahoituskauden Horisontti Eurooppa valmistelusta.

Kokouksen kulku

IT ei ollut edustettuna. Komissiota edusti Alexandra Tuijelaars. Kokouksen puheenjohtajana toimi pääjohtaja Bernhard Url. AT tervehdyspuheenvuoron piti Karin Gromann seuranaan paimenkoira korostamassa One Health –näkökulmaa.

Raportti EFSA:n tiedekonferenssista, pääjohtajan vierailuista ja konferenssista Kiinassa

EFSA:n Hans Verhagen raportoi konferenssista ja kertoi, että tekeillä on julkaisu, joka sisältää myös suosituksia jatkotoimista. FR tiedusteli, että ovatko kaikki esitelmöitsijät olleet mukana valmistelemissa suosituksissa. Eivät ole, vastattiin. DE pohti EFSA:n ja muiden EU-virastojen yhteistoimintaa. Url vakuutti EFSA:n pyrkivän syvempään yhteistyöhön juuri näiden virastojen kanssa One Health – One Environment –hengessä. ES ja CH kertoivat pääjohtaja Urlin vierailusta maissaan. CH:ssa vierailu oli ohjattu korkeimmalle poliittiselle tasolle.

EFSA:n Barbara Gallani kertoi EFSA:n panoksesta elintarviketurvallisuus ja laatu -konferenssissa Sanghaissa marraskuussa. Kiinnostavaa on se varovaisuus, jolla isännät suhtautuvat riskiviestintään, heille kyse on ”ruokaviestinnästä”.

Strategiset kysymykset

EFSA:n Juliane Kleiner valotti hallintokomitean lokakuussa julkaisemia suosituksia, jotka oli annettu EFSA:n ulkoisen arvioinnin tulosten johdosta. Keskustelussa DK ehdotti, että One Health –konseptiin olisi sisällytettävä myös altistuminen kemikaaleille. NL valitteli suositusten yleisyyttä ja tiedusteli esitetyn yhteismuotoilun (co-design) sisältöä. Url totesi, että tässä viitataan laaja-alaisen (holistisen) näkökulman tarpeeseen tulevaisuuden riskinarvioinneissa. FR katsoi, että tekoälyn käyttöön ja datalouhintaan tarvitaan erityinen tieteeseen pohjaava menettelytapa. IE peräänkuulutti toimintaohjelmaa suosituksille. BE oli huolestunut kansallisen tiederahoituksen linjausten ja EFSA:n linjausten eroista. DE piti tervetulleena panostusta sosiaalitieteisiin viestinnän suunnittelussa. Komissio muistutti yleisen elintarvikelain luonnoksessa olevasta EU-tasoisesta viestintäsuunnitelmasta. Kleinerin keskusteluyhteenvedossa luvattiin toimintaohjelmaa ja keskustelua siitä jäsenvaltioiden kanssa.

EFSAn Barbara Gallani ja Guilhem de Seze esittelivät EU-virastojen yhteistoimintaa ja erityisesti tutkimusyhteistyötä, erityisesti ympäristöalalla. FR kiitti yhteistyöstä mm. bisfenoli-A:n suhteen ja nosti esiin uusia tarpeita mm. nanomateriaalien, ravitsemuksen, lihavuuden sekä työterveys- ja ympäristöriskien alueella. NL katsoi, että yhteistyön on pohjattava yhteisen (eurooppalaisen) arvon luomiseen ts. korosti tarvetta irtautua siilomaisesta ajattelusta.

Komission Alexandra Tuijelaars antoi raportin yleisen elintarvikelakiluonnoksen käsittelyn tilasta. FR pohdiskeli Euroopan parlamentin ympäristökomitean (lukuisten) muutosesitysten sisältöä. ES kiitti puheenjohtajavaltiota AT:tä hyvästä työstä neuvostossa.

AF:n kommentit EFSAn työsuunnitelmaan ja strategiaan

EFSAn Ilias Papatryfon esitteli kommentointikierroksen tuloksia. FR piti kyselyä liian monimutkaisena, ES säesti. EFSAn puolelta luvattiin lisämahdollisuuksia kommentointiin työryhmässä.

EU:n riskinarviointiagendan päivitys

EFSAn Sérgio Potier Rodeira esitteli ohjelmaan tehtyjä päivityksiä ja kysyi, että onko uuteen Delphi-menetelmällä tehtävään kierrokseen tarvetta. Useat jäsenvaltiot toivoivat puuteanalyysiä (IE, ES, SE), koska aiemman Delphi-kierroksen ideoita ei ole voitu toteuttaa. Näin sovittiin tehtäväksi.

Riskinarviointiaktiiviteetti

Juliane Kleiner kertoi menestyksekkästä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden konsultaatiokokouksesta dioksiinimieliipiteeseen liittyen. Monet jäsenvaltiot kiittivät erillisestä työryhmästä (FI, SE, FR ja DE). SE kysyi aikataulua WHO:lta pyydetystä tehtävästä arvioida uudelleen TEF-arvoja. FR totesi, että dioksiinin saanti on voimakkaasti vähentynyt viime vuosikymmeninä ja että tämä pitäisi pystyä viestimään nykyistä paremmin. NL pohdiskeli riski-hyöty-analyysin ajankohtaa. URL totesi, että ehkä riskiviestinnän sisältöä olisi tarkasteltava jo silloin, kun riskinarviointimandaatista päätetään.

Guilhem de Seze ja Juliane Kleiner kävivät läpi EFSAlle annetut uudet mandaatit.

Guilhem de Seze tarkasteli jäsenvaltioiden suunnitelmia ja uusia mandaatteja. Hän nosti esiin mm. DK:n soijan terveysvaikutuksia lapsiin ja raskaana oleviin naisiin tarkastelevan arvioinnin, IE:n kaksi hanketta, hankkeen, jossa arvioidaan BELFRIT-listauksen (botanicals) soveltuvuutta kansallisesti ja hankkeen, jossa arvioidaan mikrobilääkeresistenssin kehittymisen näkökulmasta kokkidiostaattien käyttöä siipikarjalle ja sinkin käyttöä sioille. Juliane Kleiner nosti esiin DK:n hankkeen, jossa on tarkoitus vertailla eläimistä saatavista raaka-aineista tehtyjen valmisruokien ja kasviaalkuperäisiä olevien tuotteiden riskejä (tällä lienee yhtymäkohtia myös FI ja SE yhteiseen riskien vertailuhankkeeseen).

Lopuksi Guilhem de Seze ja Juliane Kleiner kertoivat EFSAn tulevista julkisista konsultaatioista.

Viestintä

Barbara Gallani antoi lyhyen raportin viestintäaktiiviteeteistä.

Data

AT:n Hans-Peter Stüger kertoi datan visualisointia esitelleestä työpajasta (myös FI osallistui tähän). Keskustelussa työpajaa pidettiin onnistuneena.

EFSAn Jane Richardson esitteli datan julkaisemisen teknologian ryhmän keskeiset johtopäätökset avoimen datan edistämisestä, erityisesti tieteellisen datan varastoinnista. Vain muutama jäsenvaltio (etunenässä SI, osin myös DE ja BE) oli esittänyt varaumia johtopäätöksiin. SI oli valmis tarkastelemaan asiaa uudelleen. Keskustelun johtopäätös oli edetä avoimen datan tiellä suunnitellulla tavalla.

HK:n Ákos Józwiak esitti suunnitelman neuvoa-antavan komitean datan keräystä ja mallintamista tarkastelevan työryhmän kaksivuotiseksi ajatellusta työstä. Suunnitelmaa pidettiin melko kunnianhimoisena, mutta suunniteltuja tehtäviä tarpeellisina.

Jane Richardson esitteli uudelleen muotoilun asettamiskirjeen tieteelliselle verkostolle kemiallisen monitorointidatan keruusta. Keskustelussa uusi yhdistetty verkosto sai tuen (LU:n mutinan kera), ainoastaan datan jättöaikoja haluttiin rukata.

EFSAn Antonio Ciccarelli avasi suunnitelmaa, jossa EFSAn tieteelliset tietokannat sijoitettaisiin tietoturvalliseen yksityiseen pilveen (järjestelmätoimittaja on löytynyt Saksasta). Keskustelussa pohdittiin herkän henkilödatan käsittelyä (SE) ja onniteltiin EFSAA modernisoinnista tällä alueella.

Tutkimus ja tutkimuspolitiikka

Ákos Józwiak selosti HU:n tekemää arviota eri jäsenvaltioiden tutkimusrahoituksen jakaumasta elintarvikealueelle. Keskustelussa todettiin epäsuhta kansallisten rahoituspäätösten ja EU-tasoisien tutkimusstrategioiden välillä.

One Health –yhteishanke

FR:n Charlotte Grastilleur ja DE:n Annemarie Käsbohrer selostivat Horisontti 2020 ohjelmasta 30 milj.€:n rahoituksen saaneen hankkeen suunnitelmia ja etenemistä. Jättiprojekti on monimutkainen ja ehkä byrokraattinenkin. Mukana on 19 jäsenvaltiota ja nyt FI ja RO esittivät kiinnostuksensa osallistua. Hankkeen puolelta on todettu, että toistaiseksi uusien osapuolten tuleminen mukaan ei ole mahdollista, mutta hankkeen elimissä on suunniteltu tapaa, jolla tämä voisi tapahtua hieman myöhemmässä vaiheessa.

Vaikuttaminen tulevaan Horisontti Eurooppa –ohjelmaan

Alexandra Tuijtelaars selosti seuraavan tutkimuksen puiteohjelman valmistelua. Kiinnostusta herättää erityisesti alue 5 eli ruoka ja luonnonvarat.

EFSAn Marta Hugas kertasi EFSAn ja eurooppalaisen riskinarviointiyhteisön toimia, kykyä ja työkaluja tulevan puiteohjelman sisältöön vaikuttamisessa. Keskustelussa kiitettiin EFSAA oikeaan osuneesta aktiviteetista. Url totesi, että komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto organisoii tammikuussa 2019 seminaarin, jossa vedetään yhteen tähänastisen konsultaatiokierroksen tuloksia. Hugas lupasi AF:n jäsenille EFSAn neuvotteluissa käyttämän keskusteluasiakirjan riskinarviointien prioriteeteista.

Interaktiivinen työkalu ammattilaisille ravitsemuksellisten vertailuarvojen tarkasteluun

EFSAn Agnes De Sesmaisons-Lecarré esitteli kätevän oloisen työkalun, jolla voi tarkastella eri dieettien ravitsemuksellisia ominaisuuksia EFSAn kertyneen datan pohjalta. Työkalu toivotettiin tervetulleeksi ja todettiin hyödylliseksi.

EFSAn organisaatiomuutos, seuraavat kokoukset, BU-UA sopimus, artikla 36 lista ...

Guilhem de Seze kertoi, että säädeltyjen tuotteiden alueella yksi yksikkö (PRAS) on jaettu kahtia.

Sérgio Potier Rodeira luetteli seuraavat kokousajat ja paikat vuodelle 2019. Syyskuun kokous on Helsingissä.

NL:n Antoon Opperhuizen esitteli NL:n suunnitelmaa tarkastella uudelleen kansallisen jäämävalvontasuunnitelman sisältöä.

BU:n Iliyan Kostov kertoi, että BU oli solminut yhteistyösopimuksen UA:n kanssa elintarviketurvallisuuden alueella.

ES ja GR toivottivat tervetulleeksi uuden menettelyn artikla 36 laitosten listaukseen. Ilmoittamisen viimeiseen päivämäärään toivottiin lykkäystä

Kokouksen lopuksi Url kiitti AT:ta kokouksen järjestelyistä. Erikseen kiitettiin FI:n väistyvää jäsentä aktiivisuudesta AF:n työssä.

JAKELU Eviran johtoryhmä, Pirkko Tuominen, Kirsi-Maarit Siekkinen
Jaana Husu-Kallio/MMM, Taina Aaltonen/MMM